

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

No. XXXIV. Damianus Hvgo Cardinalis Schoenborn Germanus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

**DAMIANUS HUGO CARDI-
NALIS SCHOENBORN
GERMANUS.**

Damianus Hugo, tit. S. Pancratii Cardinalis Schoenborn Germanus Episcopus Spirensis natus est Anno 1676. ex Illustrissimâ Schönborniorum Familiâ, quam per nostram Germaniam, qui ignoret, non est; nec per reliquas Europæ partes multos futuros autumor, ad quos inclytum Schönborniorum nomen non devenit. Eucharius Schönbornius, ad quem Illustrissima hæc Familia, quantum ex Franconicis Annalibus patet, suum ortum refert, circa annum 1180. Equestri inclytus prærogativâ vixerat. Sed primus omnium opum plurimum & claritudinis in eam Illustrissimam Familiam Joannes Philippus Schönbornius intulit, cujus Nativitas incidit in annum 1605. Primorem ætatem sub Hazfeldio, inclyto Cæsareorum armorum Archistratego, in castris posuerat: Sacra dein professus, magnis dotibus per omnes brevi honorum gradus enitebatur, dignum demum sublimi ac magnifico ingenio locum nactus. Herbipolis primò, dein Moguntiæ Insulas, iisque innexum Octoviratum consecutus erat; planè egregius Princeps, atque è Germaniâ laudatissimus evaserat. Modestiam, gravitate, comitate, sagacitate, variarumque linguarum peritiâ nobilis erat; isque etiam in suis, non nisi sua decora, virtutem amabat, & literas. Idem Electioni S. R. Imperii Septemvir intererat, cum anno 1658. Leopoldus Hungariæ & Bohemiæ Rex in Germanorum Imperatorem Francofurti ad Moenum eligeretur. Nutabat tunc velut aliò declinata Imperii Corona, neque tam prompta Leopoldo fuerat, quàm magno hætenus Germaniæ bono in ejus Majoribus constiterat. Sed quò aliàs respicere poterant Sapientissima Septemvirorum Vota? Ea est Austriacorum potentia, is Regionum situs, ut proclamata Germania videatur, si à Piâ Austriâ discedatur; nam si è Germanis instituenda sit Electio, cui Principum tot, quot Austriæ decora suffragantur? Si ad externos respiciamus, in promptu compedes sunt, quibus, mutuis ipsimet dissensionibus collisi, aliorum mancipia evadamus. Id probè perpendens Joannes Philippus Schönbornius, suæ ætatis Salomon visus, pro Austriâ stabat, cum in quamcunque partem se verteret, meliorem non inveniret. Joannis Philippi Moguntinorum Præfulis Germanus Frater Philippus Erwinus ex equestri Ordine Sacri Romani Imperii Liber Baro diplomate Cæsareo nuncupabatur; quin etiam Dynastia Reichelsperg, in circulo Franconico sita, eidem, ejusque futuris Successoribus, à Prædicto Joanne Philippo Herbipolensium Episcopo, in perpetuum transcribatur; Imperatore non modò annuente, sed Philippo Erwino, ejusque posteris, Votum & Sessionem in Comitibus Imperialibus Cæsareâ autoritate procurante; prout actualiter etiam anno 1671. introductus fuerat. Ejus Philippi Erwini filii à Leopoldo Imperatore, qui insignibus Schönborniorum meritis omnia tribuebat, Sacri Romani Imperii Comitibus annumerati fuere. eos inter eminet Germanæ Gena Nobilitatis, Lotharius Franciscus, Archiepiscopus Moguntinus, idemque Imperii Septemvir, & Archicancellarius per Germaniam, Princeps planè incomparabilis, in quo nec invidia quidem inveniat, quòd jure reprehendat, & quem Germaniæ, perpetuas

tuas inter turbas fluctuantis Athlantem jure quam meritissimo nuncupaveris. Ejus Illustrissimus Frater Melchior Fridericus Schönbornius vel ideò felicissimum nuncupandus, quòd filios progenuerit, qui Nominis sui magnitudine Germaniam nostram complexi sunt universam. Philippus Franciscus *natu maximus* Herbipolensium Episcopus, & Franconiaë Dux creatus est Anno 1719. ex multorum etiam designatione Trevirensium Archiepiscopus futurus, nisi ea spes præpropera ejus morte pene in cunis suffocata fuisset. Fridericus Carolus *Secundo genitus*, Sacri Romani Imperii Procancellarius denominabatur Anno 1705. Coadjutor Bambergensis Anno 1708. Et quantus incomparabilis hic Vir in oculis Austriae est? quantus in totius existimatione Germaniae, quæ eximii hujus Viri Oracula vix non adorat? Qualis, & Quantus tibi, Sacra Roma erit, quem cum in Curia Senatorem aspicias, pro Aris Mystam ex Zelo intelligis? Deferes aliquando Purpuram (quòd sua Eximium Hunc Virum Merita vocant) ut Frater cum Fratre eo geminato Honore fruatur. *Tertius* est Damianus Hugo, Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalis, idemque Spirensis Episcopus, quem mihi singulariter statim postea describendum refero. *Quartus* Rudolphus Franciscus Et Winus Mariam Eleonoram Charlottam Hazfeldiam lectissimam conjugem nactus, propagator erit Illustrissimae Familiae, ad seram usque ætatem, ut speratur, deducenda. *Quintus* Anselmus Franciscus Schönbornius Dux erat bello inclytus, qui desultoriae Caesaris Legionis Dux, tam ex militiae legibus ordines ducebat, ut inclytam Familiam, quam Togam præclaram, tam Sagam Famofam, haud dubie reddidisset, nisi mors invida filium, cum hæc scribo, huic Marti abruptisset. In bello Turcico tam ubique victor cum sua legione erat, ut fulminatricem legionem circumducere, vulgò crederetur. Is ipse certissimo ictu Sclopos ad destinatam metam figens, insignem artem suam probatissimo exemplo in Turcis probabat; cum enim ex Muselmannis aliqui, quando inani successu Anno 1716. ad Temes Wariaë subsidium properabant, propius ad Caesarei equitatus stationem accessissent, quasi per ludum, quamvis ducentis passibus remotos, volatilium instar avium transfigebat. *Sextus* Franciscus Georgius Ecclesiarum Trevirensis, Coloniensis & Spirensis &c. &c. Canonicus, & Ecclesiae Collegiatæ Insignis, Sancti Mauriti Augustae Vindelicorum Praepositus, idemque Imperialis Consilii Aulici *Commembrium* dignissimum, Ambidexter in omnibus est, & pro arduis quibusve negotiis, tam in Ecclesiastica quam Civili Republica exantlandis, factus videtur. *Natu minimus* Wilhelmus Marquardus Ecclesiarum Trevirensis, Bambergensis, Spirensis, & Eistadiensis &c. &c. Canonicus, Praeposituram Bambergensem suarum suffragio Virtutum obtinuit, pro insignibus suis Naturæ, & Institutionis Schönborniaë dotibus altius, altiusque evehendus; Sed ad Eminentissimum Purpuratum Damianum Hugonem Schönbornium retrogrediendo, is humanioribus literis in Germaniam maximam ingenii prorsus eximii commendatione absolutis, statim Romam properabat, ut in Germanico Sancti Apollinaris Collegio sublimioribus scientiis imbutus, ex eo Teutonicæ Juventutis Seminario, & Musarum sede, Talis denique exiret, qualis prævia omnium spe, & indubitata destinatione, Schönborniorum sanguis, futurus credebatur. Statim alia post alias Ecclesiae per Germaniam Damianum Hugonem sibi vindicabant. Imprimis Ordini Teutonico Egregius hic Teutonam insigniter probabatur, ut Praefectura Hassiaë ocyus in eum transferretur, in qua feliciter administranda, nihil operæ unquam prætermisit. Is Teutonicorum Ordo inchoatus est An. 1191. quando à Celestino III. Pontifice Maximo confirmabatur; nam Friderico Barbarossa Imperatore, & Philippo Galliaë & Richardo Angliaë Regibus foedus contra Sarracenos pro recuperatione Hierosolymarum ferientibus, eamque expeditionem Anno 1189. in Palæstinam suscipientibus, receptæ tunc quidem à Christianis Hierosolymæ sunt; sed cum multi ibi Christiani remanerent, & linguæ ignari à nullo susciperentur Hospitio, Germanus quidam domum suam in Xenodo-

modo.

nodochium converterat, in honorem B. Virginis, cui templum addiderat ; Unde Fraternitas Ordinis Teutonici Hospitaliorum Sanctæ Mariæ Hierosolymitanæ dicta est. Hi Equites sub Regulâ S. Augustini vivunt, & quotidie Orationem Dominicam, Symbolum Apostolicum, ac Angelicam Salutationem dicere solent, sequentibus Votis obnoxii, I. Obedientiæ, suo Magistro pacis, bellique tempore præstandæ. II. Castitatis; hinc usu conjugii arcentur. III. Paupertatis Voluntariæ; hinc nihil proprium possident. IV. Defensionis pauperum. V. In necessitate pugnandi contra Turcas. An. 1707. Damianus Hugo Cæsaris Legatus ad Saxoniam Inferioris circulum ibat, ubi summa Vir Facundiâ, in id sedulo incumbibat, ne à Gottico Heroë bellum è proximâ Poloniâ in eas regiones, magno publicæ rei detrimento, aliquando inferretur. Postea Carolus VI. Imperator ad Tractatum Brunsvicensem, quo ex Septentrionalibus plagis plures Legati accessuri videbantur, sagacissimum Virum ablegavit, ut cruentissimo in iis regionibus bello, tanto opum & sanguinis impendio quàm diutissimè gesto, aliquando finis imponeretur. Noverit Damianus Hugo, Pacificator futurus, se Philippi ErWini non degenerem prolem esse, qui ad Pacem RisWickiensem Moguntinus Legatus missus, tunc demum felicem se credidit, cum discussis bellorum nubilibus, Pacis Serenitas Europæ prodit. Licet Brunsvicensis Tractatus optatum effectum tunc quidem consecutus non fuerit, illius tamen fundamenta pacis jaci coepta sunt, quæ aliquot post annis inter litigantes stabilita fuit. Enimvero Damianus Hugo tam solerti consilio in Pacis consilia incubuerat, ut ejus in firmandâ Concordiâ studium nemini non magnoperè commendaretur. Ipsi Poloniæ Rex Fridericus Augustus ea promptitudine, quâ Damianus Hugo publicæ rei favebat, tantoperè capiebatur, ut dignissimum judicaret, pro quo Sacræ Sedi, ut in Purpurâ Honorem admitteretur, supplicaret. Nec distulit Sacra Sedes, meritissimo Capiti Purpureum Galerum ocyus destinare. Ergo in Consilio secreto habito die 30. Jan. An. 1713. S. R. E. Cardinalis equidem creatus est; sed in Pectore Pontificis aliquantum recumbendum erat adamato Romanis Viro; donec in Consistorio habito 15. Maij 1715. demum effunderetur, promulgatione à Sanctissimo Patre Clemente XI. iis verbis concepta. *Ad Omnipotentis Dei Gloriam, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Utilitatem, ac Decus, palam hodiè evulgare ac declarare intendimus Cardinalem illum, quem dudum in Consistorio nostro Secreto habito die 30. Jan. 1713. creavimus, & in pectore reservavimus; videlicet Dilectum Filium Damianum Hugonem ex Comitibus de Schönborn, non minus pietate quàm literis in hoc Collegio Germanico de Urbe ante viginti annos educatum.* Sacrum Biretum, Huic Capiti condecorando, Abbas Morgorlinus Viennam deferebat. Erat tunc Damianus Hugo Hamburgi absens, ubi Cæsaris Minister publicas res procurabat; sed tam fausto Nuntio ad se delato, in privato Palatii sui Oratorio Hymnum Ambrosianum ocyus decantari curavit, Deo videlicet debitas acturus gratias, cui sua, suæquæ decora Familiæ in acceptis unicè referebat. Inde Viennam Redux ferebatur, è Cæsareis manibus transmissum Biretum, Augustiori futurâ gloriâ, recepturus. Calendæ Decembris Solemni Actui destinabantur. Ne longus sim in singulis ritibus & cœremoniis recensendis, breviusculâ, quantum ad rem præsentem spectat, narratione rem omnem expediam. Primò omnium Eminentissimus Purpuratus, magnifico curru, triumphantis in speciem ductus, è suis, quas Viennæ conduxerat, ædibus, ad Cæsareum Palatium, circumfusâ curru ingenti famulantium turbâ, devehebatur. Inde ad Basilicam Divi Stephani itum. Præibant longissimo Ordine Cæsarei Proceres. Post hos Eminentissimus Purpuratus ore, Habitu, & Majestate decorus, medius inter Pontificis Nuntium Georgium Spinulam, & Illustrissimæ Venetorum Reipublicæ Legatum incedebat. Post illum Augustissimus Imperator Carolus VI. (ceu Roseam sequitur Phœbus Auroram) pleno sui Syderis lumine corruscans gradiebatur. Ponè Hunc Augustissima Imperatrix, Confors videlicet Aultriaci Phœbi Lucina, spe Austriæ tunc equidem foeta, inauratâ lectica ferebatur. Ubi ad Basilicam deventum erat, Franciscus Xaverius Brean S. J. Sacerdos apposita Panegyride Eminentissimi Purpurati & Illustrissimæ Schönborniorum Familiæ in Ecclesiam merita unâ comple-

plectebatur. Postea suavissimo Musices concentu, solemne Officium decantabatur. Quo finito, Breve Apostolicum recitabatur. Eo perlecto, ad Thronum Cæsareum Eminentissimus Purpuratus reverenter accedebat. Inde Augustissimus Cæsar Purpureum Pileum, in argentea pelvi, eaque inaurata sibi propinatum, in Sacratas manus accipiebat, & mox meritissimo Vertici Coronam Gloriæ, seu rubeum capitis Honestamentum imposuit. Demum Hymnus Ambrosianus in solemnem gratiarum actionem Propitio Numini decantabatur. Quo absoluto, eadem pompâ ad Aulam reditum; Ubi Augustissimus Cæsar summum Honorem Neopurpurato magnificè gratulatus, eum tot suis, tot illustrissimæ familiæ suæ meritis Augustissimæ Domui devorum, suæ in perpetuum gratiæ certum esse voluit. An. 1720. XV. Augusti, die videlicet Assumptæ Virgini Sacra, ut Mens sua, Terris superior, ad Astra unâ levaretur, Angelorum Ministerium occupando, sacro Presbyteratus Ordine initiabatur. Biduo abhinc, primam ad Aram Deo Hostiam litabat. Cujus laudabilissimo fervori Innocentius XIII. facilè dedit, ut ex Diaconorum Ordine ad Presbyteros tit. S. Pancratii, destinatum decennium præveniendõ, transferret. Cùm ejus Electioni Pontificis An. 1721. Romæ interesset, Romani Satrapæ in eo Principe excolendo, toti fuerant. Princeps Pamfilius magnifico suo Palatio, eundem exceperat. Principis Rospigliosi pretiosissimi curtus, quoties exeundum erat, Purpurato Dynastæ præsto fuere. Eodem adhuc anno, asperrimo hyemis tempore, Germaniam repetebat. Cùm per Bonnoniam transfiret, in Ecclesiâ Sanctæ Catharinæ Bonnoniensis, ubi Sacrum ejus corpus requiescit, multisque inclarescit miraculis, sacrificium Deo obtulit; eique Ecclesiæ sexaginta pistolletos, ut Divam suis propitiam sentiret votis, obtulit. Redux factus, Spirensi Ecclesiæ suæ irremisso Zelosissimi Pastoris Studio, invigilat. In eo Episcopatu Antecessorem habuerat Fridericum Hartadum, ex liberis Baronibus de Rolling. Hic Eminentissimum Cardinalem Schönbornium suum Coadjutorem nuncupabat An. 1716. 21. Julii; & cùm is An. 1719, vitâ excessisset, Damianus Hugo ad ejus incrementum Ecclesiæ Episcopus successit. Prædicti Episcopatus antiquitas ex eo colligitur, quòd An. 348. Jesses Episcopus Spirensis Colonia Synodo contra Euphratem Arrianum interfuit, & sexto loco sententiam dixit: & is fuerat primus loci Episcopus; quem Episcopatum deinde collapsum à Dagoberto Galliarum Rege renovatum constat. Spirenses Canonici olim, ut & in diversis aliis Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis eadem mensâ & dormitorio utebantur; sed circa An. 969, Balderico Episcopo, qui plurimum apud Imperatorem Ottonem III. valebat Consilio, Canonici vitam regularem in sæcularem converterant, & ad divisionem provocabant. Urbs à Ruperto Episcopo An. 1057, ampliata fuerat, & pagus spier, ab aquâ ita dictus, adjunctus. Hodiedum inter Liberas Imperii urbes numeratur. Antiquo suo splendore magna ex parte exuta est. Olim certè inter Clarissimas, quot quot Rheno adjacent, censebatur, utpote quæ mille quingentis annis ante Christum natum ædificata fuit. Præsertim in Julii Cæsaris Historiâ *Spira Nemeturum* magnam partem sibi vindicat. Sed à Galis An. 1688. expilata, & in bustum conversa, vix satis è suis ruderibus in hanc usque diem renascebatur. Inde etiam magnum damnum passa videtur, quòd Camerale judicium, securitatis ergo, ab ea Urbe Wezlariam in Wetteraviam translatum fuerit; Hinc factum opinor, quòd cùm alias juxta matriculam Imperii seu Catalogum Indictionem in singulos menses (quos Romanos vocamus) 276 florenos penderet, ea summa ab Imperialibus Katisbonæ Comitibus An. 1714 ad florenos XXIV. benignè restricta fuerit. A. 1722. Eminentissimus Purpuratus Schönbornius Coadjutor Constantiensis à Joanne Francisco ex Baronibus Schenck de Castell, Principe sumorum per Germaniam meritorum, assumebatur. Hic Episcopatus Constantiensis ab urbe Constantiâ dicitur, quam Constantini Magni Pater Constantius contra incursum Alemannorum munierat. Primo origo hujus Episcopatus temporibus Clodovæi tribuitur. Sub Paterno Episcopo A. 1425. ibi Synodus habebatur, cui interfuerunt 26. Abbates, 6. Præpositi, 40. Canonici Cathedrales, 226. Presbyteri, præter Clericos Constantiæ habitantes, Numerata aliquando fuerunt in Episcopatu 350. Monasteria Virorum & Mulierum 1760. Parochiæ, ad 17000. Sacerdotes. A. 1527. Cives Constantienses religionem mutaverant; & postea A. 1548. Augustanam Confessionem suscipere nihilominus recusârunt. Nec etiam librum *interim* à Carolo V. evulgatum acceptârunt. Hinc Urbs in bannum declarata fuit, & Ferdinando Fratri à Carolo Imperatore tradita. Sic ex Imperiali facta fuerat Austriaca; seu felicissima rerum comutatione, repudiatis novarum Sectarum erroribus, Catholica evasit. Hanc Eminentissimus Purpuratus Damianus Hugo Constans Constanter Constantiam reget: Spiram, Religionem, toto pectore Spirans, dum Spiritum trahet, Zelosissimus Antistes conservabit.